

**ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СЛИМАКА
ВИНОГРАДНОГО В УМОВАХ ПІВДНЯ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ**

*Проведено аналіз економічної ефективності вирощування і відгодівлі
слимака виноградного (*Helix pomatia*) в умовах півдня Полісся України.*

Постановка проблеми

Розведення слимаків виноградних у багатьох країнах світу в останій час поставлено на промислову основу і розвивається не лише з метою збільшення популяції, а й як галузь тваринництва (1).

© В.А. Бурлака, В.Ф. Шевчук, І.В. Хом'як

Вперше розведення слимаків на фермах було розпочато у 70-х роках ХХ століття [2].

Цілющі властивості слимаків відомі з античних часів: вживання їх м'яса добре впливає на організм людини. Його рекомендують вагітним жінкам, дітям і дорослим як дієтичне м'ясо, при захворюванні кісткової і хрящової тканини, усіх формах порушення кальцієвого балансу в організмі, пародонтозах, сколіозах, рахітах, шлунково-кишкових захворюваннях атеросклерозі, променевої хворобі тощо.

З виноградних слимаків виготовляють лікарські препарати для лікування бронхіту і діабету [1,2].

Наразі на світовому ринку 1 кг м'яса слимака виноградного коштує від 3–4 до 6–7 доларів США. Американський імпорт слимаків у США досягає більше ніж 4,5–5,0 млн.доларів щорічно. Головними експортерами слимаків у США є Франція, Індонезія, Греція і Китай. Слимаків експортують як у живому і свіжому, так і в охолодженому і замороженому вигляді у 13 країн світу. Крім США головними експортерами є Японія Нідерланди та Велика Британія [17].

Розглядаючи технологію розведення й вирощування слимака виноградного, ми глибоко переконані, що наша країна в найближчий час стане гідним конкурентом на європейському ринку щодо експорту цієї продукції.

Метою досліджень було: вивчити економічну ефективність вирощування і відгодівлі слимаків виноградних в умовах відкритого ґрунту із використанням кормів рослинного і тваринного походження: визначити рентабельність цієї галузі.

Виходячи з мети дослідження ставилися наступні *завдання*:

1. Вивчити ефективність кормових добавок у раціоні слимаків, їх вплив на ріст, розвиток молодняку слимаків, які утримуються у відкритому ґрунті.
2. Визначити затрати кормів та праці на виробництво одиниці продукції.
3. Дослідити рівень собівартості і рентабельності використання домішок в раціонах слимаків при промисловому їх вирощуванні.

Об'єкт досліджень – ріст та розвиток молодняку слимаків виноградних в умовах промислової ферми; ціноутворення і вартість кормів, праці тощо.

Попередньо на ділянці, яка була відведена під слимачу ферму висіяли кормові культури – топінамбур, соняшник, конюшину червону і рожеву, кормовий буряк і капусту. До цінностей цих культур можна віднести їх дешевизну, екологічну адаптованість до даної зони, високі кормові якості і коефіцієнт поїдання слимаками.

Після чого було сформовано дві групи слимаків – контрольну і дослідну, яких розмістили на ділянці ферми.

Слимаки контрольної групи в період досліду знаходилися на рослинному раціоні, а їх аналоги з дослідної групи додатково отримували експериментальний комбікорм (табл.1), який виготовляли в умовах ТОВ “М'ясо Полісся”.

Комбікорм виготовляли із наступних інгредієнтів: дерть пшенична –

50%, кукурудзяна – 30%, ячмінна – 15%, горохова – 5%; додатково вводили цільне сухе молоко – 5% і алунітове борошно – 10% [3,4,5]. Комбікорм згодовували із годівниць, яких щоденно поповнювали наносячи шар корму товщиною 2-4 мм. Контроль за затратами кормів проводили шляхом зважування перед роздачею та зважуванням решток.

Таблиця 1. Схема досліду (n=9000)

Періоди	Група	
	1-а контрольна	2-а дослідна
Порівняльний період, 15 днів	Основний раціон (ОР)	ОР
Обліковий період, 162 дні	ОР	ОР+експериментальний комбікорм

Оплату корму визначали розрахунковим шляхом за затратами кормів на одиницю продукції (приріст живої маси) у тварин контрольної і дослідної груп. Прибуток визначали за різницею між вартістю валової продукції та її собівартістю. Приріст прибутку (економічний ефект) встановлювали за формулою:

$$E = (Цн - Сн) - (Цб - Сб) \times Ан, \quad \text{де}$$

E – економічний ефект, грн.;

Цн – вартість 1 ц валової продукції за закупівельними цінами у запропонованому варіанті, грн.;

Цб – вартість 1 ц валової продукції за закупівельними цінами у базовому варіанті;

Сн – собівартість 1 ц валової продукції у новому варіанті;

Сб – собівартість 1 ц валової продукції у базовому варіанті;

Ан – об'єм валової продукції.

Результати досліджень

На фермі восени і ранньою весною засіяли різноманітні культури (топінамбур, соняшник, конюшину, кормові капусту і буряк). Ці корми були основними для слимаків із контрольної групи; молодняк із 2-ї дослідної групи додатково отримували експериментальний комбікорм. Затрати кормових одиниць на 1 кг становили від 3,59 до 4,32, але у контрольній групі ці показники були на 20,3% вище (табл. 2).

Таблиця 2. Показники продуктивності слимаків і затрати кормових одиниць

Показники	Група	
	1-а контрольна	2-а дослідна
Кількість днів у досліді	162	162
Кількість слимаків у групі, шт	9000	9000
Жива маса, кг		
на початку досліду	33,03	31,59
в кінці досліду	304,20	395,10
Валовий приріст живої маси, кг	271,17	363,51
Кормових одиниць, кг		
Всього	1171,45	1305,00
На 1 кг	4,32	3,59

Загальновідомо, що позитивні чи негативні результати дослідів підтверджуються їх економічною ефективністю, під якою розуміється співвідношення результатів виробничо-господарської діяльності для досягнення кінцевого результату із затраченими трудовими, матеріальними та фінансовими ресурсами.

Застосування у годівлі слимака виноградного експериментального комбікорму доцільно може бути у тому випадку, якщо крім позитивного його впливу на ріст та розвиток тварин і якість отриманої продукції буде отримано позитивний економічний ефект, додаткові грошові витрати на обробку землі, закупівлю насіння, огорожуючих конструкцій, годівлю тварин тощо, будуть відшкодовані за рахунок додаткової продукції та грошей, отриманих від її реалізації. Економічна ефективність вирощування слимаків виноградних висвітлюється у таблиці 3. Як свідчать показники таблиці у досліді отримано валового приросту ц живої маси від 271 до 363 кг, однак, у 2-й дослідній групі цей показник був на 92,34 вищий. Затрати на корми були основними і становили 46,9 і 67,6% відповідно, але більшими вони були у 2-й дослідній групі. Від продукції, що отримана у 2-й дослідній групі, грошові надходження були вище – ніж у контролі на 3231,90 грн., чи на 34,0%.

Таблиця 3. Економічна ефективність вирощування слимаків на м'яса

Показники	Групи	
	1-а контрольна	2-а дослідна
Отримано валового приросту живої маси, кг	271,17	363,51
Затрати, грн		
на корми	2203,47	3648,20
на оплату праці	1702,39	1861,90
інші затрати	884,29	884,29
Всього:	4790,15	5394,29
Виручка від реалізації продукції, грн.	9490,95	12722,85
± до контролю, грн.	-	+ 3231-90
%		
Отримано прибутку, грн.	4700,80	7328,56
Рівень рентабельності	98	135,9

Прибуток складав від 4700,00 грн до 7328,53, але у дослідній групі був вищим на 2627,76 грн або на 55,9%.

Висновки

Результати дослідів на слимаках виноградних свідчать про можливість їх вирощування в умовах півдня Полісся України:

- Використання в раціонах слимаків дослідної групи домішок концентрованих кормів дозволяє додатково отримати продукції на 7328,56 грн, що на 2627,76 грн більше, ніж у контролі; рентабельність при цьому зростає на 38%.

Перспектива подальших досліджень

Надалі необхідно підготовувати наукові рекомендації щодо впровадження у виробництво слимаків виноградних в умовах Житомирського Полісся.

Література

1. *В.А. Бурлака, В.Ф. Шевчук, І.В. Хом'як та ін.* Еколого-біологічні та технологічні особливості вирощування слимака роду *Helix pomati* в умовах півдня українського полісся//Наук.теорет.зб. Вісник ДАУ.– 2006. №1.– С. 64–70
2. *В.А. Бурлака, В.Ф. Шевчук, С.М. Беляєв* Вирощування слимака роду *Helix pomati* в умовах Полісся України. Еколого-функціональні та фауністичні аспекти годівлі дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища/ Збірник наукових праць.– Житомир: “Волинь”– 2004.– С. 15–17
3. *В.А. Бурлака, Е.А. Головка, І.М. Євтушок та ін.* Еколого-біологічні особливості малопоширених рослинних ресурсів: Навчальний посібник/Заг.ред.д.с.-г.н. професора в.А.Бурлаки – Житомир: Ред.вид-во ЖДУ ім.Франка.– 2005.– С.39–40
4. *В.А. Бурлака, В.У. Руденко, І.Г. Грабар та ін/Заг.ред.д.с.-г.н. професора В.А.Бурлаки та д.т.н.професора І.Г. Грабара.* – Житомир: Ред.вид-во ЖДТ. 2004.– С.138–141
5. *Є.Г. Дегодюк, В.Ф. Сайко, О.О. Корнійчук та ін.* Вирощування екологічно чистої продукції рослинництва. – Київ, “Урожай”, 1992. С.140–141
6. Годівля екзотичних тварин: Навчальний посібник/*В.А. Бурлака, М.М. Кривий, В.Ф. Шевчук та ін/Під загальною редакцією д.с.-г.н. професора Бурлаки.* – Житомир: вид-во “Рута”, 2007.– С.45–47